

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 20857/2024
22.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Атељевић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против преиначеног дела пресуде Апелационог суда у Београду Гж 540/24 од 04.04.2024. године, у седници одржаној 22.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 540/24 од 04.04.2024. године, у ставу другом, трећем, четвртном и петом изреке, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснована, жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 3219/22 од 14.02.2023. године у ставу другом и трећем изреке и **ОДБИЈА** захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 3219/22 од 14.02.2023. године, ставом првим изреке, дозвољено је објективно преиначење тужбе извршено 14.02.2023. године. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца па је обавезана тужена да тужиоцу, на име накнаде материјалне штете, исплати 2.122.301,42 динара, са законском затезном каматом од 30.11.2022. године до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 254.895,00 динара са законском затезном каматом од стицања услова за извршност пресуде до исплате.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж 540/24 од 04.04.2024.године, ставом првим изреке, одбио, као неосновану жалбу тужене и потврдио решење садржано у ставу првом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 3219/22 од 14.02.2023. године. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 3219/22 од 14.02.2023. године, у ставу другом изреке, тако што је одбијен, као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде материјалне штете исплати 2.122.301,42 динара са законском затезном каматом од 30.11.2022. године до исплате. Ставом трећим изреке, преиначено је

решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 3219/22 од 14.02.2023. године и одлучено да свака страна сноси своје трошкове поступка. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова другостепеног поступка исплати 33.000,00 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против преиначеног дела правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408., у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....10/2023), и члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23), па је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, против тужиоца вођен је кривични поступак пред Трећим основним судом у Београду, по оптужном предлогу Првог ОЈТ у Београду КТ бр. 1874/11 од 27.09.2012.године, због кривичног дела недозвољена трговина из члана 243. став 1. КЗ, који поступак је решењем Трећег основног суда у Београду К 6713/12 од 27.02.2017. године, (правноснажним од 20.03.2017. године), обустављен, услед наступања апсолутне застарелости кривичног гоњења. У току наведеног поступка, тужиоцу су од стране припадника Министарства унутрашњих послова, ради прикупљања доказа, привремено одузете ствари о чему је сачињена Потврда о привремено одузетим предметима МУП-ДП-ПУ за Град Београд-УКП II Одељење од 15.02.2011. године. Наведене ствари су прослеђене депозиту Првог основног суда у Београду 28.07.2011. године, а по списку предмета који су предати судским депозиту КУ-3198/11 од 28.07.2011. године. Након правноснажног окончања предметног кривичног поступка, Трећи основни суд у Београду је решењем К 6713/12 од 28.12.2017. године, правноснажним 14.05.2018. године, тужиоцу вратио привремено одузете предмете - ствари, ближе описане у Потврди о привремено одузетим предметима МУП-ДП-ПУ за Град Београд-УКП II Одељење од 15.02.2011. године. Службеном белешком – Записником о примопредаји Одељења за депозите Првог основног суда у Београду од 05.09.2019. године, констатовано је да се све ствари наведене у решењу о враћању привремено одузетих предмета К 6713/12 Трећег основног суда у Београду фактички налазе у депозиту, да су преузете од стране пуномоћника тужиоца и да су поједине ствари оштећене услед влаге и других узрока. Вештачењем од стране судског вештака економско-финансијске струке утврђен је степен оштећења на покретним стварима- одевним предметима које су се налазиле у депозиту суда, у степену 100% као и висина потраживања тужиоца по том основу на дан 29.11.2022. године, у износу од 2.122.301,42 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да постоји одговорност тужене сходно члану 172. Закона о облигационим односима, с обзиром да су надлежни органи тужене неправилно чували ствари, због чега је услед

наведеног пропуста причињена материјална штета тужиоцу у висини утврђеној налазом и мишљењем судског вештака, због чега је у у смислу одредбе члана 154., 155., 172., 185. и 189. Закона о облигационим односима тужбени захтев тужиоца усвојио.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је тужбени захтев тужиоца одбио, налазећи да је привремено одузимање ствари извршену сходно одредбама тада важећег Закона о кривичном поступку а да тужилац у току поступка није доказао да је у поступању органа тужене приликом одузимања, потом и чувања ствари било, нити у чему се састоји, незаконито и противправно поступање које би било у узрочно последичној вези са насталом штетом за тужиоца и које би водило одговорности тужене у смислу члана 172 Закона о облигационим односима, нити је доказао да је тужена ствари складиштила и држала у неадекватним условима.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је, преиначењем првостепене пресуде, погрешно применио материјално право.

Одредбом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима, прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Штета је умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист), као и nanoшење другоме физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета), на основу одредбе члана 155. истог Закона. На основу одредбе члана 185. Закона о облигационим односима, одговорно лице дужно је успоставити стање које је било пре него што је штета настала (став 1.). Уколико успостављање ранијег стања не уклања штету потпуно, одговорно лице дужно је за остатак штете дати накнаду у новцу (став 2.). Кад успостављање раније стања није могуће или кад суд сматра да није нужно да то учини одговорно лице, суд ће одредити да оно исплати оштећенику одговарајућу своту новца на име накнаде штете (став 3.).

Одредбом члана 60. став 1. тачка 1. Закона о полицији („Службени гласник Републике Србије“ број 101/2005, 63/2009 – одлука УС) који је важио у време привременог одузимања предмета, прописано је да ће овлашћено службено лице привремено одузети предмет ако околности случаја указују да је одређени предмет намењен за извршење кривичног дела или прекршаја. Одредбом члана 60. став 2. тог Закона прописано је да о привременом одузимању овлашћено службено лице дужно је да изда потврду и да потврда мора да садржи податке о привремено одузетим предметима по којима се предмети разликују од других предмета, као и податке о лицу од кога је предмет одузет. Одредбом члана 61. став 1. истог Закона прописано је да када због својства привремено одузетих предмета чување у просторијама полиције није могуће или је повезано са значајним тешкоћама, привремено одузети предмети могу се сместити или обезбедити на други одговарајући начин, до доношења одлуке надлежног органа. Истим чланом, ставом 2. прописано је да када престану разлози због којих је предмет привремено одузет, ако другим законом или одлуком надлежног органа није другачије одређено, привремено одузети предмети ће се вратити лицу од кога су одузети, а ако је дошло до значајног губитка вредности предмета, лице има право на накнаду штете.

У конкретном случају, тужиоцу су, у току вођења кривичног поступка пред Трећим основним судом у Београду, од стране МУП-а одузете покретне ствари и издата Потврда о привремено одузетим предметима од 15.02.2011. године, у којој су таксативно наведени одузети предмети, а у складу са чланом 82. став 1. тада важећег Законика о кривичном поступку. Како је Службеном белешком – Записником о примопредаји Одељења за депозите Првог основног суда у Београду од 05.09.2019. године, констатовано се све ствари наведене у решењу о враћању привремено одузетих предмета К 6713/12 Трећег основног суда у Београду фактички налазе у депозиту, да су преузете од стране пуномоћника тужиоца и да су поједине ствари оштећене услед влаге и других узрока, то је првостепени суд правилно закључио да су органи тужене пропуштањем вршења дужности чувања одузетих ствари од оштећења или уништења, односно од значајног губитка вредности одузетих предмета, тужиоцу причинили штету у обиму и висини утврђеној налазом и мишљењем судског вештака економско финансијске струке.

Наиме, тужена је преко својих органа одузела предмете од тужиоца у законито спроведеном поступку, али је тиме преузела и обавезу чувања тих предмета са пажњом доброг домаћина, као и да их након окончања поступка врати у стању у коме су били у моменту одузимања (одговорност за ризик). Чињеница да су одузети предмети враћени оштећени, сама по себи представља незаконит рад органа тужене у смислу 172 Закона о облигационим односима, због чега супротно закључку другостепеног суда тужилац није био дужан да доказује да ли је приликом одузимања и чувања ствари било незаконитог и противправног поступања, нити у чему се исто састоји.

Одлука првостепеног суда о трошковима парничног поступка, је правилна, јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став и 154. Закона о парничном поступку, имајући у виду његов исход.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић